

Vammaisneuvoston esitys kaupunginhallitukselle toimikauden pidentämisestä

Kaupunginhallitus 19.05.2025 § 169
549/00.00.01.01/2025

Valmistelija: hallintojohtaja Anni Hakala, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Vammaisneuvosto päätti kokouksessaan 23.4.2025 § 38 esittää kaupunginhallitukselle vammaisneuvoston toimikauden pidentämistä nykyisen toimintasäännön mukaisesta kahdesta vuodesta valtuustokauden pituiseksi seuraavasti:

”Vammaisneuvoston 1.1.2024 voimaan tulleen toimintasäännön (kh 9.10.2023 § 349) 3§:n mukaan vammaisneuvoston toimikausi on kaksi vuotta.

Kuntalaki määrittelee 5 luvun 28 §:ssä ”kunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta” vammaisneuvoston osalta seuraavanlaisesti: ”Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä. Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.” (Kuntalaki 410/2015).

Raision vammaisneuvosto katsoo, että kahden (2) vuoden toimintakausi on liian lyhyt YK:n yleissopimuksen mukaisesti vammaisten henkilöiden oikeuksista pitkäjänteiseen päätöksentekoon (Suomi 03/2016): ”Vammaisella henkilöllä tulisi olla mahdollisuus osallistua aktiivisesti päätöksentekoprosesseihin, jotka koskevat politiikkaa ja ohjelmia, mukaan lukien sellaiset, jotka suoraan koskevat heitä itseään.”

Raision vammaisneuvosto myös kokee, että on tärkeää osaltaan myös täyttää Varhan vammaisneuvoston periaatteet, jotka ovat: - laatia kannanottoja ja antaa lausuntoja vammaisia ja pitkäaikaissairaita sekä heidän perheitään koskevissa asioissa - seurata, että hyvinvointialue kehittäessään palveluja huolehtii niiden riittäväyydestä ja soveltuvuudesta myös eri tavoin vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille - on edistää palveluja ja osallistumismahdollisuuksia koskevaa viestintää - tehdä yhteistyötä muiden Varhan vaikuttajaryhmien, kuntien vammaisneuvostojen sekä muiden yhteistyötahojen, kuten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Katsomme kahden (2) vuoden toimintakauden olevan liian lyhyt kuntalain ja YK:n yleissopimuksen tarkoittamasta osallistamisesta päätöksentekoprosesseihin. Muuttuvat lainsäädännöt, uusien käytäntöjen muutokset niin Varhassa kuin erilaiset kaupungin prosessit (esim. alueelliset hyvinvointisuunnitelmat, Varhan vammaisneuvoston toiminta, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden yhdistysten esille tuomat esitykset sekä epäkohdat, Kelan tai seurakunnan esille tuomat päätöksentekoa vaativat asiat), jotka vaativat pitkäjänteisyyttä ja seurantaa useiden vuosien ajalta. Vammaisneuvoston toiminta eroaa esim. vanhusneuvostosta

päätöksenteon laajuudella ja lainsäädännön seurantaprosesseilla käytännössä.

Täten esitämme muutosta 1.6.2025 alkavalle valtuustokaudelle seuraavasti: "Vammaisneuvoston kausi olisi valtuustokauden mittainen, mutta eroten siten, että vammaisneuvoston kokoonpanoa voidaan täydentää taikka muuttaa kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä, jos tähän erikseen on aihetta tai katsotaan sen olevan tarpeellista. Tästä ehdotuksen tekee vammaisneuvosto ennen kaupunginhallituksen toimintakauden päättymistä."

Kunnioittavasti Raisiossa 24.4.2025 Raision vammaisneuvosto"

Vastaus vammaisneuvoston esitykseen

Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston toimintasääntöjen uudistusta on valmisteltu ja käsitelty kattavasti vuosien 2022–2023 aikana. Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 29.5.2023 § 214 vammaisneuvoston toimintasäännön uudistusta ja asian käsittelyssä on todettu muun muassa, että vammaisneuvoston kaksivuotinen toimikausi ei estä pitkäjänteistä työtä tai jatkuvuutta, sillä toimintasäännössä ei esitetä määräyksiä siitä, että samaa jäsentä ei voitaisi valita useammalla peräkkäiselle toimikaudelle. Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston toimintasääntöjen yhtenäistämisen ja kaupunginhallituksen kaksivuotisen toimikauden vuoksi on perusteltua, että myös vammaisneuvoston toimikausi on kaksi vuotta. Kaupunginhallitus päätti käsittelyssään lähettää toimintasääntöesityksen vammaisneuvoston lausuttavaksi elokuun 2023 loppuun mennessä. Vammaisneuvosto antoi lausuntonsa toimintasääntöesityksestä. Lausunnon pohjalta valmistelua jatkettiin ja hallitus päätti 9.10.2023 § 349 hyväksyä vammaisneuvoston toimintasäännön siten, että uusi toimintasääntö tuli voimaan 1.1.2024 alkaen. Toimintasäännössä vammaisneuvoston toimikaudeksi määritettiin kaksi vuotta.

Vammaisneuvoston 1.1.2024 voimaan tulleen toimintasäännön mukainen ilmoitusmenettely neuvoston asettamisesta on tullut noudatettavaksi ensimmäisen kerran vasta nyt nykyisen kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä. Vammaisneuvoston asettamisen valmistelu on siis pohjautunut uudistettuun toimintasääntöön ja kaupungin nettisivuilla on julkaistu toimintasäännön mukaisesti 16.1. ja 31.3.2025 uutinen yhdistysten ja järjestöjen mahdollisuudesta esittää ehdokkaansa jäseneksi ja varajäseneksi Raision vammaisneuvoston tulevalle kaudelle 2025–2027, eli yhdistykset ja järjestöt ovat jättäneet ehdotuksensa seuraavalle kahdelle vuodelle. Vammaisneuvoston asettaminen on vammaisneuvoston käsittelyssä 20.5.2025, jolloin neuvosto tekee kaupunginhallitukselle esityksen valittavista jäsenistä. Vammaisneuvoston esitys toimikauden muuttamisesta vaatisi toimintasäännön muutoksen eikä se siten ehdi joka tapauksessa nyt jo käynnissä olevaan neuvoston asettamiseen toimikaudelle 2025–2027. Mikäli kaupunginhallitus päättäisi toimintasäännön muutoksesta nyt, tulisi järjestöiltä pyytää ehdotukset uudestaan eikä vammaisneuvoston asettaminen onnistuisi suunnitellussa aikataulussa ja neuvoston toiminnan käynnistyminen seuraavalla toimikaudella viivästyisi tarpeettomasti.

Toimintasäännön mukaista uutta ilmoitusmenettelyä on noudatettu vasta nyt ensimmäisen kerran eikä sen toimivuutta ole siten vielä arvioitu vammaisneuvoston asettamisen prosessin ollessa kesken. Toimintasäännön mahdollista muutosta on perusteltua arvioida sitten kun asettaminen on saatu valmiiksi ja koko prosessista on mahdollista kerätä

palautetta. Vammaisneuvoston esitystä toimikauden pidentämisestä on siis perusteltua tarkastella tässä yhteydessä, kun muutoinkin arvioidaan ilmoitusmenettelyn toimivuutta. Nykyisen toimintasäännön mukainen kaksivuotinen toimikausi mahdollistaa vammaisneuvoston esityksen mukaisen kokoonpanon tarkastelun kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä. Tässä yhteydessä yhdistykset ja järjestöt voivat kuitenkin niin halutessaan ehdottaa neuvoston jäseniksi samoja jäseniä kuin aiemmallekin toimikaudelle, joten kaksivuotinen toimikausi ei mitenkään estä vammaisneuvoston pitkäjänteistä työskentelyä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus antaa edellä olevan vastauksen vammaisneuvostolle ja toteaa, että esityksen mukaista toimikauden pidentämistä arvioidaan tarkemmin syksyllä 2025 samalla kun uuden toimintasäännön ja sen mukaisen ilmoitusmenettelyn toimivuutta on mahdollista arvioida kokonaisuutena.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.